

ПРОГРАМА НА БКПЗ ЗА ДИСКУСИЯ С ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ ИЗБОРИ 2026

„Запазване и развитие на българското производство на
земеделски продукти и храни — стратегически приоритет на
България“

2026

НАЦИОНАЛНА
БРАНШОВА КАМАРА
“ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ”

Силно, конкурентно и устойчиво българско производство на плодове и зеленчуци — изборът за безопасност, качество и цена на бизнеса и потребителите.

Българското производство на земеделска продукция и храни е важно за:

- продоволствената сигурност и хранителния суверенитет
- регионалната заетост
- износа и добавената стойност
- демографската устойчивост на селските райони

КОНТЕКСТ И СТАТИСТИКА

От 1989 до 2023 г. общото производство на **зеленчуци в България намалява 2,7 пъти**. След 2018 г. производството продължава да задълбочава негативната тенденция и бележи **спад от 35%** спрямо произведените количества от 2018 г.

От 1989 до 2023 г. общото производство на **плодове в България намалява 10 пъти**. След 2010 г. производството бележи **ръст от 18%** спрямо 2010 г.

ПРОБЛЕМИ ПРЕД СЕКТОРА

ДЪЛГОСРОЧНИ

- Кадрова обезпеченост
- Демографска структура
- Липса на базови услуги в селските райони

СРЕДНОСРОЧНИ

- Финансованесигурност
- Безалтернативност за оцеляване
- Разбит и гранулиран пазар

КРАТКОСРОЧНИ

- Бюрокрация
- Институционален тормоз
- Административна тежест

АМБИЦИОЗНИ ЦЕЛИ НА БКПЗ ДО 2035 — СЕКТОР „ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ“

- Увеличаване на реколтираната площ **3 пъти**
- Увеличаване на броя на заетите лица **2 пъти**
- **Ръст в производството:** плодове **5 пъти**, зеленчуци **2 пъти** (вкл. консервирани)
- Увеличаване на износа на продукция с **50%**

Първата най-важна крачка е да се **смени отношението на политиците към сектора** — трябва да се провежда държавна, отраслова и секторна политика, която да осигури благоприятна среда за развитие на сектора чрез комплексен набор от действия и в пълен синхрон между законодателна, изпълнителна и съдебна власт.

1. ГАРАНТИРАН ДОСТЪП ДО ВОДА ЗА НАПОЯВАНЕ

- **Модернизация** на съществуващата инфраструктура за напояване и изграждане на нови напоителни системи за увеличаване на напояваните площи и производството на първична земеделска продукция.
- **Облекчаване на процедурите** по водовземане и водоползване от повърхностни и подземни води, с акцент върху малките земеделски производители на плодове и зеленчуци.
- **Компенсирание на цената на водата** за напояване, доставяна от Напоителни системи ЕАД, със средства от държавния бюджет.
- **Засилване на контрола** върху издаването на разрешения за водовземане от ВЕЦ-овете, така че да се спазва редът за удовлетворяване на исканията по чл. 50, ал. 4 от Закона за водите и приоритетното удовлетворяване нуждите на земеделските производители.

2. РАБОТНА РЪКА И ПОКОЛЕНЧЕСКА УСТОЙЧИВОСТ

- **Облекчена сезонна заетост** чрез дигитализация на едnodневните трудови договори.
- **Субсидирана заетост** с ангажираност на местните власти за задържане на квалифицираната работна ръка в стопанствата / Социални модели в селските райони — пилотни проекти с ангажиране на местното население. **Осигуряване на социална мотивация и статус на професията:**
 - Право на ранно **пенсиониране**
 - Безплатен довеждащ **транспорт**
 - Данъчно облагане на необработваемата земеделска земя
 - Данъчни преференции за **младежи и млади семейства**

3. СПРАВЕДЛИВ ПАЗАР И ЕФЕКТИВЕН КОНТРОЛ

- **Законодателни инициативи** за изсветляване на веригата на доставки на земеделски продукти и храни — от производството до търговията на дребно, включително създаване на **регистър / цифрови географски данни** за оранжерии, парници и трайни насаждения.

Реформа на БАБХ:

- Усилване на капацитета с агрономи за превантивен мониторинг на болести и вредители
- Засилване на контролните функции съвместно с МЗХ, НАП, Агенция „Митници“ — контрол върху „виртуални градини и животни“, фиктивни производители, внос, тържища, търговски вериги; повече проби за остатъчни вещества от пестициди
- Засилено взаимодействие с КЗП, КЗК, ДКСБТ и общинските власти

Нови икономически субекти за реализация на българската продукция:

Създаване на поне **два кооператива** — за растителна и за животинска продукция — на базата на публично-частно партньорство. Кооперативите изкупуват задължително

и **минимална изкупна цена** (не под себестойност). Преработвателите търговските вериги преговарят първо с кооперативите. Държавата подкрепя с инфраструктура и финансово за първите 5 години.

● **Промяна на процедурите** за обсъждане на търговски споразумения с трети страни с реално участие на представителните браншови организации.

Политика за промотиране на българска продукция в ЕС и трети страни:

- Пълно съдействие от МЗХ за европейски проекти на браншовите организации
- Стратегическо развитие на пазара в **АЗИЯ** — маркетингова подкрепа, международни панаири „Плодове и зеленчуци“, чартърни полети за директни доставки
- Превръщане на България в **хъб за здравословна храна** (биологична и конвенционална)
- Браншови стандарти за производство и качество
- **100%** български плодове и зеленчуци за Обществения кетъринг
- **50%** български плодове и зеленчуци в търговските вериги

4. ОСИГУРЯВАНЕ НА ФИНАНСОВА ПРЕДВИДИМОСТ

4.1. Допълнителни източници на доход:

- Материална база за **съхранение** на продукцията
- Материална база за **първична преработка**
- Производство на **зелена енергия**
- База за **краткосрочен агротуризм**
- Собствени **дигитални канали** за продажби

4.2. Смяна на модела за финансово подпомагане:

- Подкрепа **само на реални производители** с трайни насаждения, парници и животни (цифрови регистри и контрол на терен)
- **Справедливо разпределение** на бюджета по ОСП (6,2 млрд. евро за България) — субсидията да достигне **60% от разходите по технологична карта**
- **Еднакво разпределение** на средства между Растениевъдство и Животновъдство
- Гарантиране на средства за **управление на риска** и стартиране на Взаимоспомагателния фонд (ВСФ) с участие на браншовите организации

4.3. Данъчни мерки:

- Намаляване на ДДС на **6%** върху плодовете и зеленчуците (без цитрусови и тропически)
- **Нулева ставка на ДДС** върху фермерски и био храни от български плодове и зеленчуци

4.4. Нов правен и данъчен режим:

- **Нов правен и данъчен режим** за признати групи и организации на производители (ГОП) и кооперативи — стимулиране на обединяването на земеделските производители за реализация на продукцията (към момента функционират като обикновени търговци).

5. ПРЕДСТАВИТЕЛНОСТ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ

5.1. Приемане на Закон за браншовите организации в земеделието:

Необходима е ясна нормативна рамка за институционален диалог, която:

- Регламентира **представителността** на браншовите организации
- Въвежда **прозрачност**
- Гарантира **реално участие** в процеса на формиране на политики
- Възлага **контролни функции** на представителните браншови организации

5.2. Смяна на процеса по подготовка на национални позиции:

- Реално включване на бранша в обсъждането на **европейски и световни въпроси** чрез представителните браншови организации.

6. ПОЛИТИКА ЗА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО, ИНОВАЦИИ И ЦИФРОВИЗАЦИЯ

6.1. Нова дирекция в МЗХ:

- Специализирана дирекция, която да провежда политиката и да свързва национални, европейски и световни иноватори с **български земеделски производители и предприятия**.

6.2. Привличане на млади фермери:

- Промени в законодателството за прилагане на Стратегията на ЕС за обновяване на поколенията — **достъп до земя, финансиране, развитие на умения**, справедливи стандарти на живот в селските райони и подкрепа за наследяване на стопанства.

6.3. Промяна на обучителните програми:

- Реформа на образователните програми и взаимодействието между **научно-изследователски организации и земеделски производители** за подготовка на кадри и практически решения за производство, преработка и реализация на земеделска продукция.

ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Количествени цели	Заетост	Фискален ефект
Увеличаване на производството на плодове 5 пъти и на зеленчуци 2 пъти , включително на консервираните.	Удвояване на зетите лица — 10% от работещите в страната да са в селското стопанство.	Очаквани допълнителни приходи в бюджета от около 600 млн. лв. годишно (преки и косвени данъци).